

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนใน
สังกัด สพป.เชียงราย เขต 2

The Study of Relationship between the Transformational Leadership of
School Aadministrators and the Professional Learning Communities in the
21st Century at the Schools under the Chiang Rai Primary Educational Service
Area Office 2

ปิยะลักษณ์ รีมทอง¹ จามงค์ แจ่มจันทรวงษ์² ธิตีอาภา ตั้งคำวานิช³

Piyalak Rimthong, Chamnong Chaemchanwong, Thitiarpha Tangkawanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 2 2) ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สพป. เชียงราย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords) : ผู้บริหารสถานศึกษา; ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; การเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of transformational leadership of school administrator under the Chiang Rai Primary Educational Service Area

Received: 2024-10-16 Revised: 2024-10-25 Accepted: 2024-10-27

¹ นักศึกษาด้านวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: piyaluk@pkd.ac.th

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: Chamnongcra@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: thitiarpha.tangkawanich@crc.ac.th

Office, Area 2, 2) to study the level of learning communities in the 21st century of schools in the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 and 3) to study the relationship between the transformational leadership of administrator and the professional learning communities in the 21st century at the schools in the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. It was a quantitative research approach using a survey method. The sample consisted of 310 teachers the schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The research instrument composed of questionnaires about the transformational leadership of the school administrator and professional learning communities in the 21st century. Data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (r).

The results of the research showed that: 1) transformational leadership of the school administrator was at a high level ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.67). 2) Professional learning community in the 21st century was at a high level ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.64). 3) Transformational leadership of school administrator had highly positive correlation with professional learning communities in the 21st century ($r = 0.66$) at a statistical significance at the .01 level.

Keywords: executive leadership; transformational leadership; professional learning community

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคสังคมข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างความได้เปรียบและเท่าเทียมกับนานาชาติในเวทีโลก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำพาประเทศของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับภูมิภาคและของโลก ในส่วนของประเทศไทยแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2560–2579) จึงได้กำหนดกรอบเป้าหมายและทิศทางสำหรับการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งให้คนไทยทุกคนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพทั้งในและนอกระบบและตามอัธยาศัยในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1-6)

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเผชิญกับความท้าทายของโอกาสที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวและเพื่อที่จะให้สถานศึกษาคงอยู่จำเป็นต้องมีแนวคิดในบริบทของความร่วมสมัย “ความเป็นผู้นำในการให้ความรู้” การมีภาวะผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนขั้นตอนและกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร เนื่องจากผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารจัดการและประสานการทำงานของคนใน

องค์การ ดังนั้น ผู้บริหารต้องสนใจและคำนึงถึงบุคลากรขององค์การในทุกระดับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริม กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพยายามเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของตนเองให้สูงขึ้น ผู้นำที่ดีจึงต้องเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ทั้งนี้ เนื่องจากการทำงานในองค์การประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ การสื่อสารในองค์การจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก การสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้การทำงานขององค์การเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความสำคัญต่อทุกองค์การเพราะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรด้วย (อุษา บัวหลวง, 2565: 2) ในทุกองค์การจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่ดีเพื่อนำพาองค์การให้อยู่รอดและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จโดย Bass and Avolio (1990: 13-20) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำโดยจำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ (2) ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงพยายามจูงใจให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นสูงขึ้นจากความพยายามที่คาดหวัง ผู้นำจะแสดงบทบาทที่ทำให้ผู้ตามเกิดความรู้สึกไว้วางใจ จงรักภักดี และเคารพนับถือ ทำให้ผู้ตามพัฒนาตนเองจนกลายเป็นผู้มีศักยภาพ นักพัฒนา ผู้ที่เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ผู้นำจะต้องยกระดับจิตสำนึกของผู้ตามให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการทำให้ผู้ตามไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน แต่จะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ขององค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ (1) การสร้างบารมี (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (3) การกระตุ้นชาวปัญญา และ (4) การเป็นผู้คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นแนวคิดที่สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาซึ่งใช้แนวทางวิธีการเรียนรู้และการพัฒนาขององค์กรแบบโรงเรียนโดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมพลัง รวมตัว รวมใจ ร่วมมือกันเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันแบบเป็นทีมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คอยดูแลให้การสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นที่ความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ ปัจจุบันการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและขับเคลื่อนโรงเรียนเป็นแนวทางที่ส่งผลต่อการพัฒนาระดับคุณภาพ การศึกษาและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือกันภายในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนในระดับพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนและตอบสนองความต้องการทางด้านการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557: 394) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จึงถือเป็นการรวมกลุ่มของครูที่ทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ และกระตุ้นการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบส่งเสริมการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้จนกลายเป็นชุมชนที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาของครูอย่างต่อเนื่อง (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557: 286) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูช่วยให้ครูได้เรียนรู้และทำงานร่วมกันเกิดการรวมตัวกันเป็นชุมชน หรือเครือข่ายแห่ง

การเรียนรู้ที่สามารถปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพระหว่างครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นในโรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงนับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหลายมิติด้วยกัน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ชีระ รุญเจริญ (2559: 147) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมกับสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบันและอนาคตโดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางการศึกษาที่สามารถสร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำเพื่อแบ่งงานและกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำและแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงภาวะผู้นำเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเคารพศรัทธา เชื่อมั่น และเลื่อมใสในตัวผู้บริหาร การแสดงออกของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักใคร่ของครูและนักเรียน และส่งผลต่อพฤติกรรมของครูและนักเรียนเป็นอย่างมากอันจะส่งผลถึงคุณภาพและความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นหน่วยงานที่ควบคุม กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่ลาว อำเภอป่าแดด อำเภอพาน อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” แต่ผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ผลการทดสอบ O-Net ประจำปีการศึกษา 2564 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีรายวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับประเทศ คือ รายวิชาภาษาอังกฤษ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ รายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า การอบรมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการติดตามผลการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาไม่ได้นำองค์ความรู้จากการอบรมพัฒนาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ส่งผลต่อการพัฒนางานตามวัตถุประสงค์ของการอบรม โรงเรียนหลายแห่งขาดครูวิชาเอกทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และยังขาดแคลนบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ ในด้านปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่า การบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย นอกจากนี้ ปัญหาด้านเทคโนโลยี พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนไม่สามารถปรับตัวได้ตามเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงจึงทำให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2565: 22-26) ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องมีอย่างยั่งยืนที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้บทบาทการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อร่วมมือกันพัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของ

โรงเรียนในสังกัดสพ.เชียงราย เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สพ.เชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สพ.เชียงราย เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สพ.เชียงราย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bass and Avolio (1990: 13-20) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1)การสร้างบารมี (2)การสร้างแรงบันดาลใจ (3)การกระตุ้นเขาวุ่นปัญญา และ (4)การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 26-30) แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1)วิสัยทัศน์ร่วม (2)ภาวะผู้นำร่วม (3)ทีมร่วมแรงร่วมใจ (4)ชุมชนกัลยาณมิตร (5)การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ และ (6)โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,571 คน จาก 142 โรงเรียนในเขตพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่ลาว อำเภอป่าแดด อำเภอพาน อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในปีการศึกษา 2565 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเกรซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2554: 96) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 310 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่

โรงเรียนในสังกัด สพ.เชียงราย เขต 2

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่

เดือนมีนาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และที่ตั้งของโรงเรียน คำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ Bass and Avolio (1990) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (2.1)การสร้างบารมี (2.2)การสร้างแรงบันดาลใจ (2.3)การกระตุ้นเขานปัญหา และ (2.4)การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ค่า I-CVI พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.991

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) แบ่งออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (3.1)วิสัยทัศน์ร่วม (3.2)ภาวะผู้นำร่วม (3.3)ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3.4)ชุมชนกัลยาณมิตร (3.5)การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ และ (3.6)โครงสร้างสนับสนุนชุมชนโดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ค่า I-CVI พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.992

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย เพื่อรับรองการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form

3.3 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 310 คน โดยตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form

3.4 เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ยซึ่งกำหนดตามแนวทางของ Bast (1993; อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรง บันดาลใจ และด้านการสร้างบารมีตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำร่วม และด้านที่มาร่วมแรงร่วมใจตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (Y) ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรง บันดาลใจ และด้านการสร้างบารมีตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นผู้นำที่มีการกระตุ้นให้ครูบุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ตระหนักถึงปัญหาและคิดหาหนทางแก้ปัญหาหรือประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ที่ใช้ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดการคิดแก้ไขปัญหาในทางสร้างสรรค์ และสร้างบรรยากาศในที่ทำงานให้เอื้อต่อการคิดและแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้ร่วมงานเกิดมุมมองแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน และสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จ เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในฐานะผู้นำองค์กร ทำงานด้วยความเสียสละและอุทิศตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ เอาใจใส่ดูแลความต้องการของผู้ร่วมงาน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในงานและอาชีพอย่างสูงสุด สอดคล้องกับ สุริยัน วัฒนา (2559) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขนสังกัดกรุงเทพมหานครมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านเช่นเดียวกับ รุ่งนภา จันทร์ลี (2562) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พิรวัฒน์ ศีตีสาร (2565) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายแก่งหลวงพาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พุทธินันท์ วัฒนาพินิจสาคร (2563) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอฮันติคีรี อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยอยู่ในระดับมาก

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำร่วม และด้านทีมร่วมแรงร่วมใจตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารของโรงเรียนใน สพป.เชียงราย เขต 2 เป็นผู้บริหารที่มีการส่งเสริมสนับสนุนครูทุกคนให้มีความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูได้แสดงภาวะผู้นำร่วมกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมิน และการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกันศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์นำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงานให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดด้วยบรรยากาศความเป็นมิตร สอดคล้องกับ สุริยัน วัฒนา (2559) พบว่า สถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เช่นเดียวกับ รุ่งนภา จันทรีลี (2562) พบว่า สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับอังกร เกววัลย์(2562) พบว่า สถานศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เช่นเดียวกับ พิรวัฒน์ ศีตีสาร (2565) พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายแกลงบุรีพา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์ในแต่ละด้านของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร พบว่า ทุกด้านของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงจะส่งเสริมให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 มีระดับสูงไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการสร้างบารมีผู้บริหารมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จทุกครั้ง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดมุมมองแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ด้านการกระตุ้นเขว่นปัญญาผู้บริหารแจ้งให้ผู้ร่วมงานรับทราบถึงปัญหาที่หน่วยงานกำลังประสบอยู่เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลผู้บริหารใส่ใจดูแลความต้องการของผู้ร่วมงานและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคน การที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนอกจากจะช่วยให้สามารถใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นบริหารจัดการให้โรงเรียนประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดแล้ว ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและความรู้สึกของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนและนำไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ รุ่งนภา จันทรีลี (2562) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างมี นัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ อังกูร เภาวัลย์ (2562) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สพม. เขต 17 มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ อีระนันต์ โมธรรม (2564) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายแก่งกระจานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยมีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 นั่น คือ การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงจะส่งเสริมให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 มีระดับสูงไปด้วย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ในการพัฒนาผู้บริหารควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการกระตุ้นเขาวนปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างบารมี และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้น

1.2 องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ดังนั้น ควรให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 2 ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 2

2.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนใน สพป.เชียงราย เขต 2 เพื่อให้เป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

อีระนันต์ โมธรรม. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ธีระ รุญเจริญ. (2559). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). **การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสนุ ฟองศรี. (2554). **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พีรวัฒน์ ศีตีสาร. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มเครือข่ายแก่งสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พุทธินันท์ วัฒนาพิณิจสาคร. (2563). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยสันติคีรี อำเภอแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล ปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2557). **กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบูรพากรุงเทพฯ**. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (Online Journal of Education : OJED). 9(3): 392-406.
- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุริยัน วัฒนา. (2559). **ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 19 สำนักงานเขตบางเขน สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2565). **แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2566-2570**. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อังกูร เถาว์ลย์. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

อุษา บัวหลวง. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลปอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.

Bass, B.M. and B.J. Avolio. (1990). **Full Range Leadership Development: Manual for the
Multifactor Leadership Questionnaire.** Palo Alto, CA: Mind Garden.

